

Жураковська Ірина

к.е.н., доцент

Колбасюк Оксана

магістр

Луцький національний технічний університет

м.Луцьк, Україна

УМОВНІ ФАКТИ ТА ЇХ ІМОВІРНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ МСФЗ

Дуже часто при опрацюванні міжнародних стандартів зустрічається поняття «ймовірність». Воно використовується для визначення об'єктів (наприклад, для основних засобів визначається ймовірність отримання від їх використання майбутніх економічних вигід) та оцінки (наприклад, обчислення справедливої вартості за дохідним підходом передбачає визначення теперішньої вартості грошових потоків з врахуванням ймовірності їх настання). Однак, ні у вітчизняній обліковій літературі, ні в досліджуваних нами зарубіжних джерелах не зустрічається порядок її визначення або обліку чи принаймні якісь практичні рекомендації для бухгалтерів щодо використання цієї категорії.

Імовірність – це числова характеристика можливості того, що випадкова подія відбудеться в умовах, які можуть бути відтворені необмежену кількість разів [1]. Використання ймовірності в якості об'єкта обліку вимагає осмислення господарського життя по-новому, оскільки її врахування зумовлює необхідність відображення не лише тих фактів господарського життя, що вже відбулися чи відбуваються в поточному періоді, але й наслідків тих фактів господарського життя, що в майбутньому за певних умов вплинуть на зміну фінансового стану підприємства.

Науковці звернули увагу на ймовірність подій для цілей обліку при дослідженні умовних фактів господарського життя - це зумовлений певною причиною факт господарського життя, що не має точно визначеного наслідку (результату), оскільки останній зумовлений впливом певних обставин, правил, вимог, подій, даних, тощо.

Проф. М.І. Кутер, Д.В. Луговський, проф. Л.А. Чайковська, І. Є. Гуштіна, Ю.А. Якушева та ін. пропонують включати в звітність умовні факти господарської діяльності (УФГД), що мають місце на звітну дату і виникнення наслідків яких залежить виключно від ймовірності настання майбутніх подій. В Російській федерації розмір ймовірності для відображення в звітності умовних фактів регулюється законодавчо – затверджено Положення бухгалтерського обліку 8 “Умовні факти господарського життя” [4].

Міжнародні стандарти фінансової звітності не оперують поняттям «умовні факти», однак дослідження науковців підтверджують, що до них належать умовні активи та зобов'язання.

Так, згідно МСБО 37 умовними зобов'язаннями визнаються:

а) можливі зобов'язання, які виникають внаслідок минулих подій і існування яких підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи

кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання;

б) існуючі зобов'язання, які виникають внаслідок минулих подій, але не визнаються, оскільки немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання, або суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно [5].

Згідно з МСФЗ 37, умовний актив (contingent asset) – це можливий актив, який виникає в наслідок минулих подій і існування якого буде підтверджено тільки тим відбудеться чи не відбудеться одна або декілька невизначених майбутніх подій, які не знаходяться під повним контролем компанії.

На прикладі МСФЗ 37 ми бачимо, що стандарти вимагають оцінки ймовірності подій, щоб відокремити зобов'язання від умовного зобов'язання і забезпечення, активу від умовного активу. Але конкретних рекомендацій щодо кількісного виміру її чи інформаційного забезпечення немає. Всі розрахунки залишаються на розсуд бухгалтера і залежать від досвіду та компетенції останнього.

Зважаючи на відсутність наукових праць з оцінки досліджуваної категорії в обліковій науці, нами зроблено пошук в споріднених економічних науках, де проводить оцінка ймовірності господарських операцій. Поняття ймовірності спостерігається у всіх аспектах господарського життя підприємства, але найбільше при визначенні поняття ризику. Згідно із стандартами управління ризиками, ризик – це поєднання можливості виникнення збитків і тяжкості цієї шкоди; поєднання ймовірності події та її наслідків; ймовірність впливу випадкової події на цілі; вплив невизначеності на цілі [6].

І.А. Бланк розглядає поняття «ризик» через ймовірність. З його точки зору ризик – це ймовірність виникнення негативних наслідків у формі втрати доходу чи капіталу за невизначеності умов здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства [7]. Ми цілком погоджуємось з даним твердженням.

З вищенаведеного можна зробити висновок, що хоча в обліку категорія ймовірність не пов'язана з ризиком, адже ризик – це тільки негативне явище, методологія управління ризиками та їх оцінка може бути використана при розробці пропозицій для бухгалтерів щодо оцінки ймовірності для складання звітності за МСФЗ. Поки що вплив ймовірності на оцінку об'єктів звітності не підлягає жодній перевірці. Їх відображення залежить від суб'єктивної точки зору бухгалтерів.

Список використаних джерел

1. Колмогоров А. Н. Основні поняття теорії ймовірності / А.Н. Колмогоров. – 2-ге вид. – Москва: Наука, 1974. – 119 с.
2. Положення бухгалтерського обліку 8/01 "Умовні факти господарського життя". Затверджено наказом Міністерства фінансів Російської Федерації від 28.11.2001 року.
3. Брюханов М. Мошенничество в примечаниях к финансовой отчетности / М.Брюханов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: gaar.ru/biblio/gaarias/ideology/026.asp.
4. Баталічева Т. Є. Аналіз методів кількісної оцінки ризиків / Т.Є. Баталічева // Управління ризиком. – 2014. – №8 (171). – С. 106 – 108.

5. «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» : МСБО 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/MSBO/MSBO.aspx>
6. Волосович С. В. Страхування ризиків кредитної сфери : монографія / С.В. Волосович. – К. : Київ. нац.торг. – екон. ун-т, 2013. – 388 с.
7. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента : в 2 т. / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – т. 2. – 512 с.

Зарецкий Вадим

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

ПРОБЛЕМЫ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ КОСВЕННЫХ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАТРАТ В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ БЕЛАРУСИ И УКРАИНЫ

На современном этапе в большинстве стран постсоветского пространства, в том числе в Республике Беларусь и Украине, развитие бухгалтерского учета осуществляется на основе принципов и положений Международных стандартов финансовой отчетности. Одним из примеров является внедрение в учетно-аналитическую практику многих постсоветских стран методики распределения косвенных производственных затрат.

Порядок распределения данных затрат приведен в МСФО (IAS) 2 «Запасы» (далее – IAS 2). Согласно положениям этого стандарта косвенные производственные затраты делятся на переменные и постоянные. Постоянные производственные накладные расходы относятся на себестоимость запасов на основе нормальной производительности производственных мощностей. Под последней понимается «тот объем производства, который ожидается получить исходя из средних показателей за ряд периодов или сезонов работы в нормальных условиях, с учетом потерь в производительности в связи с плановым обслуживанием» [1, с. 2–3]. Базой распределения переменных производственных затрат является показатель фактического использования производственных мощностей. Именно такая методика принята в Украине.

Методику распределения косвенных производственных затрат поясним в таблице 1.

Во-первых, как видно из таблицы 1 размер постоянных производственных затрат, распределенных на основе показателя нормальной производительности производственных мощностей, в конечном счете зависит от уровня производства, хотя по определению постоянных производственных накладных расходов – это «...затраты, которые остаются относительно неизменными независимо от объема